

Martin Helme osales Londonis paremäärmustlaste konverentsil

26. okt. 2019

Siseminister Mart Helme kinnitas neljapäeval valitsuse pressikonverentsil, et vandeadvokaat Urmas Simon ei ole EKRE kandidaat riigi peaprokuröri ametikohale.

buller
Sina lihtsalt loe

Rahandusminister Martin Helme Eesti Konservatiivsest Rahvaerakonnast (EKRE) sidus ametliku visiidi sujuvalt ülesastumisega paremäärmustlaste konverentsil Londonis, kus jagas samal laval mõtteid tuntud Kremli käpiknukkude ja teiste radikaalidega, vahendab BNS.

«Muidugi ma tean, kus konverentsil ma käisin,» ütleb Helme. Pühapäeval teatas Helme Facebooki postituses, et pärast USA visiiti esines ta 19. oktoobril «ühe Briti konservatiivse grupi üritusel». See end konservatiivseks grupiks nimetav organisatsioon on Traditional Britain Group (TBG).

«Esimest korda ajaloos esineb meie konverentsil mõne valitsuse minister, tõeline rahvusluse käilakuju, kes näitab, milline näeb välja tõeline konservatiivsus,» reklaamisid korraldajad ürituse kodulehel.

Peale Helme esines seal näiteks John Laughland, Kremli rahastatud mõttekoja IDC teadusdirektor aastatel 2008–2018. Laughlandi NATO- ja euroskeptilised vaated peegeldavad Venemaa omi üks ühele. Kremli ööbik on esinenud kõnedega Venemaa riigiduumas ja Rhodose foorumil, mida ajakiri Politico on nimetanud Putini imetlejate kogunemiskohaks.

IDC, mille Pariisi harus Laughland selle sünnist saati tegutses, on tüüpiline Venemaa pehme jõu relv. Wikileaksist leiab dokumendid, milles Venemaa riigivõim selgitab IDC asutamist eesmärgiga konkureerida lääneriikide «monopoliseeritud» vaatega inimõigustele ning parandada Venemaa mainet mujal maailmas. IDC-d rahastab Ajaloolise Perspektiivi Fond (APF). APF on Venemaa ajaloolist tõe kuulutav ja edendav organisatsioon, mida rahastatakse omakorda nii-öelda Venemaa presidendi stipendiumitest. Näiteks sai fond pärast Krimmi annekteerimist 4,7 miljonit rubla toetust, et uurida Venemaa ja Krimmi ajaloolisi seoseid.

Tänavu on Laughland silma paistnud, üllitades Prantsusmaa eurosaadiku Jean-Luc Schaffhauseriga kahasse euroskeptilise raamatu «L'Europe de Strasbourg contre l'Europe de Bruxelles» («Strasbourggi Euroopa Brüsseli Euroopa vastu»), mida autorid nimetavad üleskutseks Prantsusmaale lahkuda Euroopa Liidust. Schaffhauser kuulub omakorda Marine Le Peni juhitud Rahvusliku Liidu parteisse. Europarlamendi liige on muuseas seesama mees, kes korraldas erakonnale skandaalse üheksa miljoni eurose laenu Venemaa kontrolli all olevalt pangalt First Czech Russian Bank.

Järgmine ülesastuja, Rootsi paremäärmuslik noorpoliitik Gustav Kasselstrand on isegi oma kodukandi EKRE ehk Rootsi Demokraatide silmis sobimatu tegelane. Nimelt visati Kasselstrand 2015. aastal demokraatide ridadest välja ja nii ta moodustaski kolm aastat hiljem oma nišipartei: Alternatiiv Rootsile. Et tegu on nišiga, näitavad valimistulemused: mullustel parlamendivalimistel sai erakond 0,3 protsenti häältest. Kuid millised on Kasselstrandi vaated? Lisaks paremäärmustlastele omasele võõravihale ja euroskeptitsismile on Rootsi ajakirjanduses teda kritiseeritud eelkõige varjamatu Kremli-meelsuse pärast.

«Tervitaksin Stockholmis parema meelega Vladimir Putinist kui Barack Obamat,» säutsus ta 2013. aastal. Samuti oli ta vastu Venemaale sanktsioonide kehtestamisele. Mullu juunis toimus Moskvast Vene riigiduumi liikmete korraldatud konverents, kus olid esimest korda ajaloos esindatud ka Rootsi poliitikud eesotsas Kasselstrandi ja Alternatiiv Rootsiga.

Avakõne pidas konverentsil Venemaa välisminister Sergei Lavrov. Üritusele oli kutsutud paremäärmuslikke poliitikuid üle Euroopa.

«Diplomaatilised suhted Venemaaga on olulised,» põhjendas Kasselstrand visiidi tagamaid Rootsi ringhäälingule. «Venemaa kuvand on liiga ühepoolne,» lisas ta avalikus kirjas. Ta rõhutas, et Rootsi ega Soome ei tohi mingil juhul liituda NATO-ga, sest see tekitaks suhetes Venemaaga liigseid pingeid. Kasselstrandi partei korraldatud valimisüritusel Kopenhaagenis osales tänavu märtsis ka EKRE eurosaadik Jaak Madison.

Peale Kremli-meelsete poliitikute astus Helmega koos konverentsil üles ka ennast teadlaseks nimetav Edward Dutton. Duttonil on doktorikraadi religiooniantropoloogias, kuid teadusajakirjad tema uuringuid enamasti ei avalda. Teda on nimetatud ka pseudoteadlaseks, sest ta tegeleb suurelt jaolt geneetikaga, kuigi see on tema pädevusest kaugel. Teda huvitavad nimelt geenide päritolu ja religiooni seosed ehk inimeste «tõupuhtus». Ta elab Soomes ning tutvustab end tihti Oulu ülikooli dotsendina. See on ülikoolile paras peavalu.

Konverentsil astus üles ka Poola noorpoliitik Krzysztof Bosak, kes kuulub Poola parteisse Rahvuslik Liikumine (Ruch Narodowy ehk RN). Tegemist on ka Poola keskmisest konservatiivsemat poliitmaastikku arvestades äärmusliku seltskonnaga, kes pälvis tänavustel parlamendivalimistel seimis viis kohta 460-st. Näiteks peab RN-i tõusev täht Bosak Poola suurimat parlamendierakonda Õigus ja Õiglus (PiS) liiga pehmeks, kuigi seda nimetatakse üheks Euroopa võimsaimaks paremärmuslikuks jõuks.

«RN esindab Poola kõige äärmuslikumat natsionalistide subkultuuri,» on selgitanud Poola paremärmuslasi uuriv sotsioloog ja politoloog Rafał Pankowski. Pankowski on nimetanud parteid otsesõnu neofašistlikuks, sest erakond ei pelga väljendada antisemitlikke vaateid. Partei liider Robert Winnicki on näiteks hoiatanud selle eest, et Poola muudetakse «juutide Disneylandiks».

Kuues tegelane esinejate nimekirjas oli Catherine Blaiklock, endine ärinaine ja läbikukkunud poliitik. Blaiklock lõi 2019. aasta jaanuaris Brexiti partei, kuid peagi paljastas Guardian tema räigelt islamivaenulikud postitused Twitteris. Samuti tulid avalikkuse ette Blaiklocki blogipostitused, milles ta sarnaselt Duttoniga viitas rassistlikule «teadusavastusele», justkui oleksid mustanahalised bioloogilistel põhjustel agressiivsemad ja rumalamad kui valged inimesed. Brexiti partei juhtimise võttis üle Nigel Farage, kes leidis Blaiklocki väljaütlemised olevat õudsed ja ebatolerantsed.

Viimane esineja TBG konverentsil oli Berhard Ziminiok, erakonda Alternatiiv Saksamaale (AfD) esindav europarlamendi liige, kelle põhiline jututeema on pagulasvastatus. Et minister sattus «konservatiivsel» üritusel nõnda radikaalsesse seltskonda, pole tegelikult eriline ime. Ka Briti kõige vanamoelisemad konservatiivid peavad TBGd väga äärmuslikuks organisatsiooniks. Näiteks aastaid tagasi osales populaarne Briti konservatiiv Jacob Rees-Mogg TBG korraldatud õhtusöögil ja sai seepeale kõvasti kriitikat. Kui Rees-Mogg oli tutvunud organisatsiooni ajaloo ja seisukohtadega, oli ta isegi šokeeritud. «See oli selgelt viga,» teatas Rees-Mogg BBC-le ja palus avalikult vabandust. «Nende postitused on sügavalt häbiväärsed ja šokeerivad. Selgelt ei teinud ma piisavalt tööd, et nende seisukohtadega varem tutvuda.»

Pole ka ime, TBG korraldatud konverentsidel on üles astunud ka otsesõnu neonatsid. Näiteks Richard Spencer, kellele on määratud sissesõidukeeld arvukatesse Euroopa riikidesse. Kuigi Spenceriga on omakorda samu lavalaudu tallanud ka EKRE riigikogu liige Ruuben Kaalep.

Helme lendas Londonisse pärast USA-s toimunud Maailmapanga ja Rahvusvahelise Valuutafondi aastakoosolekut. Rahandusministeeriumi väitel oli tegu vahepeatusega, mis ei olnud ametliku visiidi osa. Londonis käimise lisakulud katnud Helme ise.

«Ma tean küll, kuhu te tüürida üritate,» sõnas minister ning lisas siis, “et tal on ükskõik, mida kirjutatakse”.

<https://bullaar.ee/uudised/martin-helme-osales-londonis-paremaarmustlaste-konverentsil/>